

Tot el que vam callant

Natalia Gisbert Abad

TRANSIT

PRÒLEG

És la nit de Nadal.

Enguany, han plantat només l'arbre, res més. Àlex té el plat davant, quasi intacte. Sònia el mira de reüll mentre juga amb els coberts.

—No tens més gana? —li pregunta, tot i que coneix la resposta. Fa mesos que sembla haver-la perduda.

Ell alça els ulls un segon.

—No.

El silenci s'estira entre els dos. A la televisió, una nadala sona massa alegre.

—No t'ha agradat el pollastre?

—Clar que m'ha agradat. És que hi ha massa menjar.

Té raó. Ella ha cuinat, com sempre, per a tres, esperant que el seu home torne a sopar. Perquè ella sempre espera.

Els ulls se li'n van cap a la cadira buida.

—Pensava que podria escapar-se de la faena... —es justifica.

Àlex la mira amb recel. Deixa els coberts sobre el plat. El soroll és sec.

—No vindrà.

—Àlex...

—Ja sé que és la nit de Nadal, mare. —La mira, per fi.— Però a ell li és igual. Hui està de guàrdia i no vindrà —sentencia.

Ella abaixa el cap.

—El teu pare té una faena important, ja ho saps.

Ell riu pel nas.

—Una altra vegada la mateixa cançó. Què creus? A mi m'és igual el que faça! —No la mira mentre li etziba les paraules, sap que la fereixen.

—No parles així, Àlex. El pare t'estima, per això...

Sona el timbre. Sònia respon des de l'aplicació del telèfon. Un Pare Noel massa poc corpulent amb un paquet a les mans apareix a la pantalla.

—Qui és?

—Hola, bon Nadal! Ho, ho, ho! —diu, fent servir una entonació que denota cansament a aquelles hores—. Viuen en aquesta casa Sònia i Alexandre? Els porte un paquet.

A ella se li il·lumina la cara.

—Clar que sí! No cal que puge, pot deixar-lo a l'ascensor. Li l'envie —diu il·lusionada mentre ix i marca el zero—. I bon Nadal!

Àlex l'observa amb incredulitat. De veritat s'ha entusiasmat per un paquet que un tipus vestit de Pare Noel li ha portat a casa? Malgrat la seua incomprensió, no pot evitar sentir tendresa pel somriure infantiloide de sa mare. Sense cap dubte, és massa innocent. Un tros de pa.

El paquet tarda poc més de trenta segons a aparéixer a l'últim pis, on Sònia l'espera neguitosa. El fals Sant Nicolau l'ha deixat de forma estratègica al centre del quadrat. Això li dona protagonisme, l'engrandeix. Es nota que domina la faena. L'experiència de milers d'anys.

Sònia se'l mira. Cobert de paper d'estrassa, té la mesura del que podrien ser dues capsas de sabates juntes, l'una sobre l'altra. L'agafa excitada, pesa més del que estimava. El sacsa i el contingut colpeja de costat a costat.

—Segur que ha sigut cosa del teu pare. Quan vol, té uns gestos meravellosos.

—Quan vol... —repeteix ell amb sorna. Però no vol seguir malferint-la—. Bé, obri'l, a veure què ens ha enviat des del jutjat.

—Vine amb mi, és per als dos.

Escrit amb un gros retolador negre, els noms de mare i fill no deixen lloc al dubte: són els afortunats destinataris.

—Hi ha una targeta, mare.

D'un xicotet fil de palomar penja un sobre. Sònia l'obri i llig en veu alta:

—«Bon Nadal, senyora Mira, senyor Julià. Els desitge que aquest present els torne la il·lusió per aquestes dates, que tanta falta ens fa a tots. Vostés mereixen ser feliços, així que espere que donen valor a aquest regal tant com ho he fet jo. “Sí, com ho he fet jo.” Amb les meues pròpies mans». Que estrany! Quines coses que té, el teu pare!

—No sé per què penses que açò és cosa del pare —discrepa el jove.

—De qui ha de ser, si no? Vinga, obrim-lo!

Desvestit del paper kraft i de la caixa que l'empaquetava, un contenidor de color blanc amb anses es descobreix davant els ulls de Sònia i Àlex, que es miren confusos.

—Què és açò? —pregunta ell.

—No ho sé... Sembla una nevera.

—Doncs si pretenia portar-nos el sopar, arriba tard.

Sònia l'obri a poc a poc, com si temera que un ésser viu esperara allà dins, aguantant per a saludar-los de sobte.

—Ostres, quina pudor! —Àlex es tapa el nas. De davall d'un munt desordenat de glaçons emana una forta pestilència.

—Què cony és açò?

Sònia canvia el semblant. Amb preocupació, aparta els glaçons cap a un costat, fent que alguns caiguen a terra i esguiten gotes fredes. Palpa amb la punta dels dits alguna cosa que li recorda un cabdell de fils humits. Amb la mà feta una garra i el cor galopant entre els pits, aferra l'embolic de teixit i comença a tremolar.

Desitja que no siga cert i, a càmera lenta, com si tractara d'endarrerir el colp contra la realitat, es col·loca davant dels ulls el que ha extret del refrigerador portàtil.

L'horror la colpeja i perd el sentit quan identifica en el cap fred el rostre exànime del seu marit.

I
PAULA
Tarragona

No soc.

O potser sí, però em costa reconéixer-me.

El cos fa el que toca: s'alça, respira, menja quan toca menjar. Tot funciona, en aparença, i en realitat no rutlla res.

Escric. Ara, que el temps s'eixampla davant meu com una carretera buida. Ara, quan menys ho meresc, em retrobe amb allò que hauria sigut el meu sentit de la vida i que vaig abandonar per la infermeria. Irònicament, just açò ocorre quan no li trobe cap sentit a la vida.

El paper no pregunta, no em jutja. Helena diu que ara és el moment, que sempre he volgut fer-ho. La meua cosina, la meua primera amiga. Em mira com si jo encara fora aquella que tenia plans, històries al cap, una veu pròpia. L'escolte i, quan se'n va, torne a ofegar-me en el silenci.

Fa un moment ens hem acomiadat, després d'una estona juntes. Hem parlat, ens hem abraçat. Com sempre, tracta de recordar-me qui soc, d'ajudar-me a retrobar-me. No vol que m'esborre. M'encoratja, diu que aprofite el temps. Quin temps? Em trobe en un estat constant, sense canvis. Des que vaig fer el que vaig fer, el meu cos vagabundeja sense esperança ni propòsit. Estic com esperant. Que passe el temps, que se m'emporte. Helena no comprén que algú pot deixar d'existir sense que el seu cos desaparega.

Ho he intentat amb el ioga, però l'experiència em diu que hi ha ferides que no curen mai. Racons profunds on els man-tres no arriben. Per molta calma que s'invoque.

Ang Sang Wahe Guru.

Ang Sang Wahe Guru.

Faig el que cal, ho repetisc una vegada i una altra. Les mans juntes davant del pit, l'esquena recta. Les cames creuades, els ulls tancats. Potser massa tancats, no aconseguisc relaxar-los.

Mantinc almenys la postura, que no és poca cosa.

I no em funciona.

A pesar de tot, m'he compromés amb Helena, li he dit que escriuré. Amb la boca xicoteta, perquè ja no tinc paraula. Ni per a donar-la a una altra persona ni per a mantindre-la cap a mi mateixa. Ningú confiaria en algú com jo.

Algú amb una mort a l'esquena.

I encara menys, la de la seua filla.

1

‘In vino veritas’
(Gràcies al vi)

Sonen nadaletes. Allà, al fons, però són un convidat més a la taula, presents aquesta nit. A casa no tenen costum de connectar la música, ja que les estones que estan els dos les aprofiten per a parlar i escoltar-se bé. Abans, compartien dia i nit, i ara passen massa hores separats.

En el passat, Maia i Manel havien sigut també parella de treball. Oficials de policia que coincidiren en l’acadèmia, i que amb el temps van esdevindre inspectors en la mateixa comissaria de València: inspectora Serra, inspector Martí. Amb els anys, i a causa de certs canvis propiciats per les circumstàncies laborals i sentimentals, es van allunyar. Maia va agafar el lloc de comissària d’Alcoi en ascendir-hi, i Manel va seguir a València, sense canvis. En l’àmbit personal també van prendre un descans. Una distància que els va obligar a substituir la forma de referir-se a l’altre per una de més freda i ombrívola. Tanmateix, res va aconseguir glaçar el que sentien.

La vida els va separar, però el destí o qui sap què és allò que capgira les vides alienes, va fer que tornaren a trobar-se. Tot i que ja mai més com a companys de patrulla. Des d’aleshores, conviuen a Alcoi, en una bonica casa de camp. Allà poden desconnectar dels vaivens del dia a dia. Manel fa el camí més llarg fins a la capital, sense que això li supose massa problema.

Perquè, en general, a ell res li sembla massa complicat. Sobre-tot si està amb ella.

A pesar dels silencis i la calma habituals d'aquesta llar, hui és diferent. És la nit de Nadal, i en Nadal s'han de canviar les rutines per unes altres, també concretes. Tradició per tradició, com mana el costum.

No són massa comensals per a la quantitat de plats que ha preparat Manel, però sap que als seus pares els agrada menjar, i per a una vegada que els visiten, cal fer les coses bé. A més a més, manté la convicció que la seua dona ha de menjar per dos, tot i que la ginecòloga els va assegurar que això eren faules este-ses sense cap base científica i va recomanar a Maia cuidar-se més que mai.

Sembla que tot marxa. Encara no s'ha plantejat cap tema de conversa conflictiu i l'ambient és adient a la vetlada en qüestió. Tot està sota control o, almenys, això pareix. A Maia li agradaria poder compartir taula també amb els seus pares, però ja fa massa anys que viu amb aquest desig impossible dins del cor. Tal vegada per això li falta il·lusió per aquests dies.

—Aleshores, Maia, si la xiqueta és per a febrer, de quant de temps estàs? —demana la sogra. Maia alça el canell i comprova l'hora: les onze i vint. Seixanta-cinc minuts d'ençà que han començat a sopar. Massa ha tardat a preguntar.

—De trenta-dues setmanes —contesta, i fingeix un somriure que li desperta els clotets de les galtes. Ara que ha agafat pes, Manel la veu encara més bella. Abans ja era preciosa, però des que està embarassada el rostre i els cabells tenen una brillantor que l'embadaleixen encara més.

—Torna-li! Quin caprici heu agafat ara les prenyades de comptar-ho tot per setmanes! Tot són modes! —respon airada, com si el comentari de la nora l'haguera ofesa.

—Caprici no, mare, ja t'ho he explicat moltes vegades! Un embaràs són quaranta setmanes, i és la manera correcta de comptar el temps. No és cap moda. A més, no és tan difícil d'entendre! —Manel intervé. Coneix com detesta Maia aquests comentaris, i com espera la seua intercessió mentre l'observa silent, de cua d'ull.

—Bé, el que siga... —murmura la dona—. Jo l'únic que veig és que estàs massa grossa per a seguir treballant. No tens una faena fàcil, Maia, i la xiqueta et necessita descansada.

Ella es resigna. La sogra sempre li ha parlat com una mare, com si haguera decidit omplir el buit que va deixar la seua.

—Ho sé, Mònica. Quan passen aquests dies, em faré la baixa.

—Molt bé, has de cuidar-te tu per cuidar la teua filla. Si jo no vull clavar-me on no em toca —s'explica, ja massa tard—, però és que no comprenc per què encara no te l'has feta, si eres tu qui mana! Tu fas i desfàs en la teua comissaria!

Maia rebufa i guarda silenci mentre abaixa el cap i observa la corba del seu cos. Imagina la posició que deu tindre la filla darrere de la seua pell, i aquesta li torna una patada que li fa relativitzar-ho tot. No paga la pena perdre la paciència. S'acaricia el ventre, just en el punt on ha sentit la xiqueta.

Els segons incòmodes s'allarguen més del compte, i les nadales agafen protagonisme. Com si tractaren d'amanir l'ambient en una nit que ha de ser, per regla, cordial i tranquil·la.

—Vaig per més vi, veig que quasi no us en queda —anuncia Maia. No ha trobat excusa millor. En una altra ocasió el seu

marit s'oferia a anar-hi, però ha detectat les ganes que té de fer fugina, i la deixa fer.

Maia camina amb pressa, busca un recer d'intimitat. Ja fa sis anys que conviu a Alcoi, lluny de la resta de la família, i ha trobat la comoditat en la pau de la parella. Sap que la fi de la quietud és cosa de temps: qüestió de setmanes per a ser-ne tres, i de minuts perquè Mònica encete la conversa del nom de la xiqueta.

Palplantada a la cuina, inspira durant quatre segons, reté l'aire durant set i l'expulsa en huit més. La tècnica que no li falla. Ho repeteix de nou, amb els ulls tancats, i sembla que funciona. Busca amb la mirada una ampolla de vi, ha de complir amb el pretext.

S'adona que el seu mòbil descansa sobre el banc de la cuina. L'agafa i la pantalla li torna una nota que li estranya. Té cinc cridades de l'inspector Aracil, que treballa hui. Li torna la telefonada:

—Comissària... Em sap greu molestar-la aquesta nit, però és important.

—No patisques, Marcel. Què passa?

—Hi ha hagut un assassinat... Ho sent, crec que haurà de vindre.

—Un assassinat?

Maia dibuixa un somriure que torna a afonar-li els clotets. Ara sí que té un pretext.